

INFORMACIJOS

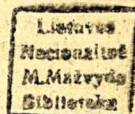
Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Bankkonto Nr. 01 / 17978 Deutsche Bank Weinheim / Bergstr.

Nr.10/11 (335/336) 1975 lapkričio 23

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

K A R I U O M E N Ė S Š V E N T Ė

nepriklausomoje Lietuvoje buvo švenčiama lapkričio 23. Natūralus reiškiny: turėjome savo ginkluotąsias pajėgas, iškovojusias mums laisvę. Nereikėjo jokių gudrių įrodinėjimų, kad be jų būtume neturėję nepriklausomos Lietuvos. O be savos valstybės kažin ar Lietuvos vardą šiandien pasaulyje kas bežinotų. Jei mūsų šalis anuomet būtų atitekusi Sovietų Sąjungai, taitikriausiai net sąjunginės Lietuvos respublikos mūnai neturėtume. Žodžiu, mūsų kariuomenė 1919 ir vėliau suvaidino lemiamą vaidmenį.

Tauta jos nuopelnų neužmiršo. Per visą nepriklausomybės laikotarpį pas mus ginkluotosioms pajėgoms didesnis dėmesys buvo skiriamas, negu kitose valstybėse. Karininkams buvo mokami palyginti didesni atlyginimai, negu kitiems valstybės tarnautojams.

Lietuvos kariuomenė buvo ne brutalių jėgų įkūnijimas, bet daugiau gilaus ir pasiaukojančio patriotizmo išraiška. Ji buvo ruošiama ne svetimoms šalims ir žmonėms primesti savo valią, bet savai žemei ginti. Lietuvos kareiviai buvo auklėjami aukoti savo gyvybę už tėvynę, bet ne į svetimus kraštus brautis. Iš tikro, kol mūsų kariuomenė buvo savos vadovybės rankose, nė vieno lietuvių kario batas nemindžiojo svetimų žemių, nė vienas mūsų kareivis nevirkdė svetimų motinų, neplėšė svetimo turto. Visi lietuvių karių kaulai ilsisi savoje žemėje. Kai 1944 vokiečių naciai bandė lietuviškus dalinius panaudoti už Lietuvos sienų, jie jokių grasinimų nepabūgo, bet numetė ginklus ir nusivilko uniformas, nors kai kuriems už tai teko laisve bei gyvybe apmokėti.

Prikišama, kad Lietuvos kariuomenė 1940 be šūvio įsileido sovietus į savo kraštą. Bet tai buvo ne jos, o mūsų vyriausybės kaltė. Užtat 1941 priešsovietiniame sukilime ir vėliau 1944-1952 ginkluotame priešinimesi sovietinei okupacijai nepriklausomybės laikais ugdyta lietuvių kario dvasia pasireiškė visu kilnumu.

Daugeliui, ypač jaunimui, gali atrodyti keista, kad savo kariuomenės kultą, pasireiškiantį jos metinių minėjimais, išsivežėme svetur ir jį dešimtmečiais dar puoselėjame. Kai visur kalbama apie nusiginklavimą, kai karinę prievolę atlikti vengiančius jaunuolius ir dezertyrus užstoja partijos ir Bažnyčios, mes dar vis lapkričio pabaigoje kasmet su dideliu pietizmu tebekalbame apie savo buv. kariuomenę ir didžiuojamės jos žygiais. O nepriklausomybės bei tautos švenčių minėjimuose ir kitomis progomis vėl tvirtiname, jog nuo seno esame

- 2 -

taikingiausia tauta pasaulyje - homines humanissimi - kad mūsų tautosakojo nėra karą ir karius garbinančių dainų ir t.t. Ar taip kalbėdami neprieštaraujame patys sau?

Militarizmas ir patriotizmas yra dvi visiškai skirtingos sąvokos. Turbūt, svarbiausia mūsų kario dorybė buvo jo nusiteikimas aukoti savo gyvybę už tėvynę. To nusiteikimo vedami, tūkstančiai jaunuolių, prastai ginkluoti, aprenkti ir pusalkani, negalvodami apie galimus sužeidimus ir mirtį, 1919-20 paliko šiltas tėvų pirkias ir išėjo didžio vargelio vargti - savo kraštui laisvės iškovoti. Laisvės kovotojai nėra jokie militaristai.

Dar turime nemaža buvusių savanorių, pajėgiančių atvykti į minėjimus ir gyvų žodžiu paliudyti nepriklausomybės kovų heroiką. O tų kovų atošvaitose mes ryškiau pamatome savo supilkėjimą bei susmulkėjimą. Kasdieniniame gyvenime eiliniai, niekeno nepastebimi žmogeliai, minėjimuose sutviska savo atliktų žygių šviesa ir tampa mums pavyzdžiais, kaip reikia mylėti ir ginti tėvynę. Matyt, čia ir glūdi tų minėjimų esmė ir patrauklumas.

Gyvų, patraukiančių pavyzdžių mums labai reikia. Perdaug jau esame vietos gyvenimo srovės murkdami. Pradedame apaugti taukais, o širdys ir smegenys apsineša dulkėmis. Mintys apie namus ir automobilius, apie atostogas šiltuose kraštuose ir apie paskutinės mados drabužius išstumia iš galvos susirūpinimą savo atžalyno auklėjimu ir kovos už Lietuvos laisvę vėliavos jam perdavimu. Nieko nenocrime girdėti apie mūsų svetur buvimo prasmę ir uždavinius. O heroišku nepriklausomybės kovų priminimas mus verčia pagalvoti, kaip pasielgtume panašioje situacijoje atsidūrę. Ar mūsų jaunimas gali būti uždegamas šventa pasiaukojimo už tėvynės laisvę ugnimi?

Sunku būtų rasti teisingą atsakymą į šį klausimą, nes neturime gyvenimiškų pavyzdžių. Dabartinės sąlygos nereikalauja iš mūsų tokio laipsnio pasiaukojimo, kokio pareikalavo nepriklausomybės kovų laikai, 1941 ir 1944 bei vėlyvesnieji metai tėvynėje. Didelę aukos dvasią yra parodę okupuotame krašte gyvenę broliai ir sesės. Tokie vardai, kaip Kalanta, Kudirka, Sadūnaitė ir kiti yra įsirašę į mūsų tautos istoriją aukso raidėmis šalia Lukšio, Eimučio, Juozapavičiaus ir kitų nepriklausomybės kovų karžygių. Gi Lietuvos kariuomenės įsteigimo metinių, Vasario 16 ir panašūs minėjimai mums primena, kad mūsų išėivijos karžygiškasis lapas tebėra tuščias.

L B D A R B U O T O J Ų S U V A Ž I A V I M A S

Šiemet įvyko lapkričio 7-9 Romuvoje. Buvo numatytas savaitę anksčiau (spalio 31 - lapkričio 2), bet atsiklausus į suvažiavimą kviečiamų asmenų, data pakeista. Mat, veikėjai norėjo po įtampaus darbo vakare pabendrauti bei pasilinksminti, o Vėlinių išvakarės ir pati Vėlinių diena nelabai tam tinka. Nukėlus suvažiavimą savaitę vėliau, poros apylinkių pirmininkai, kurie buvo anksčiau pasižadėję dalyvauti, de-ja, nebegalėjo atvykti.

A t i d a r y m a s

Jei visi būtų buvę tokie uolūs kaip tolimųjų apylinkių (Lebenstedto, Pinnebergo, Memmingeno bei Mainzo) vadovai, tai jau penktadienį (lapkričio 7) būtų buvę galima didelę dalį suvažiavimo programos atlikti. Deja, kai Vokietijos LB Valdybos pirmininkas J.BARASAS 19,30 val. atidarė suvažiavimą, salėje buvo tik 12 veikėjų. Todėl ir prezidiumo rinkimą teko nukelti į rytdieną.

Pasveikinęs susirinkusius, J. Baršas pastebėjo, kad jam malonu matyti nors ir nedidelį būrelį tautiečių, bet atvykusių iš tolimų vietovių ir pasirošusių uoliai svarstyti ir spręsti Vokietijos lietuvių gyvenimo ir veiklos problemas. Prašė visus koncentruotis į svarstomus klausimus, kad darbas būtų spartesnis ir vaisingesnis.

Perskaityti į suvažiavimą dėl įvairių priežasčių negalėjusių atvykti vadovų sveikinimai. Kadangi atidaromasis posėdis baigtas 21 val., tai dar buvo pakankamai laiko pasmaguriauti lebenstedtiškių atsivežtais grybais, pabendrauti ir padainuoti.

P r a n e š i m a i i r d i s k u s i j o s

Lapkričio 8 suvažiavimo programa pradėta tuoj po pusryčių. Posėdžiam pirmininkauti išrinktas kun. Br. LIUBINAS, sekretoriauti pakviestas J. VENYS, VLB Miesau apylinkės sekretorius.

V o k i e t i j o s L B V a l d y b a

Vokietijos LB Valdybos vardu pranešimą padarė jos pirmininkas J. B a r š a s . Pranešėjas ne tik apibūdino veiklą, bet lieté ir pačius Bendruomenės pagrindus. Pastebėjo, kad Pasaulio LB lopšys stovėjo Vokietijoje. Ji sukurta ant VLIKo 1949 paskelbtos Lietuvių Chartos. Pirmiausia įsteigta Vokietijos LB. Iš tikro tai buvo ta pati tuoj po karo susiorganizavusi Vokietijos Lietuvių tremtinių bendruomenė, bet dabar jau pasirošusi tapti ratuku Pasaulio Lietuvių bendruomenėje. Taigi praėjusiais metais mūsų Bendruomenei sukako 25 metai. Tokio amžiaus sulaukęs žmogus ir organizacija laikomi pilnai subrendusiais. Nepaisant to, ji dar nėra pasiekusi savo tikslo - sujungti visus lietuvius. Daugelis tautiečių iki šiol laikosi nuošaliai, nors LB durys visiems atviros. Įgyvendinti mūsų Bendruomenės idėją visuotinai trukdė ir trukdo tautiečių pasyvumas. Jie neprieštaravo būti laikomais LB nariais, bet nesiteikė paremti savo organizacijos nei darbu, nei pinigais. Kai reikėjo pradėti mokėti solidarumo įnašus, daugelis atsisakė. Todėl buvo kalbama apie balfinius bei lašininčius (narystė tik dėl to, kad lengviau būtų prieiti prie BALFo dalijamų gėrybių) narius. Vėliau paaiškėjo, kad ši "narių" kategorija buvo gan didelė.

Iš pradžių LB vadovybę Vokietijoje sudarė nepriklausomoje Lietuvoje turėję atsakingas pareigas asmenys, taigi patyrę administraciniame ir visuomeniniame darbe. Deja, tuoj pat prasidėjusi emigracija neleido veiklos vežimui išibėgėti. Išvykę iš Vokietijos į kitus kraštus, Bendruomenės darbuotojai išsivežė ir jos idėją, kurią realizavo naujose sąlygose.

Vokietijos lietuvius J. Baršas suskirstė į tris rūšis: aktyvieji LB nariai, pasyvieji ir inertinė masė. Ir trečios rūšies tautiečiai laiko save gerais lietuviais, skaito pasiskolintas knygas bei laikraščius, lanko lietuviškus renginius, kai kurie net vaikus į vargo mokyklą leidžia, bet niekur niekuo neprideda. Jie yra dirva Bendruomenės idėjoms skleisti. Mūsų idėjos gerai tarpas, kai Lietuvių Bendruomenę padarysime visiems patrauklia organizacija: kai joje įgyvendinsime tikrą solidarumą, nedarydami skirtumo tarp vargšo ir turtingo, tarp mažiau ir daugiau išsilavinusio, tarp seno ir jauno. Apylinkių vadovai turėtų gerai žinoti vietos nuotaikas bei sąlygas ir mokėti prie jų prisitaikyti.

Baigdamas savo žodį, pirmininkas siūlė visiems darbuotojams pagalvoti, ar pakankamai palaiko tautiškumą, kuris reiškiasi lituanistiniu švietimu, spaudos platinimu, savos organizacijos rėmimu ir pan.

G i m n a z i j a

Vasario 16 gimnazijos reikalais kalbėjo jos direktorius V. N a t k e v i č i u s , M.A. Pirmiausia pastebėjo, kad jau vien pranešimo apie

gimnaziją įrašymas į suvažiavimo darbotvarkę rodo, jog bendruomenininkų susidomėjimas mūsų mokykla didelis. Pateikė statistinių duomenų apie mokinius ir mokytojus ir padarė išvadas. Mokinių skaičius jau treči metai mažėja. Jis rodo, kad lietuviškos šeimos vis mažiau stengiasi išlaikyti savo vaikus lietuviais. Mus ėda nutautėjimo vėžys.

Gimnazijos bendrabučiuose dirba dvi nuolatinės auklėtojos ir vienas auklėtojas, kuriam padeda dar vienas mokytojas. Mokyklos personalas gerokai pajaunėjo, įsijungus į jį keletui jaunų žmonių, tarp jų ir dviems buvusiems šios gimnazijos abiturientams. Finansinė padėtis pakenčiama. Federal. vokiečių vyriausybė, prisidedant Baden-Württembergo kraštui ir Vokietijos katal. vyskupams, apmoka mokytojų algas. Gimnazijos rėmėjų būrelių ir kitos aukos eina bendrabučiams išlaikyti.

Lietuviškos šeimos nenustojo vaikų gimdyti, tik liovėsi juos leisti į lietuviškas mokyklas. Pranešėjas atkreipė dėmesį į buv. Vasario 16 gimnazijos auklėtinio prof. Šliažo straipsnį, neseniai pasirodžiusį JAV-bių lietuvių spaudoje, jį ištisai perskaitydamas. Rašiny kalbama apie tos mokyklos reikšmę, naudą bei uždavinius ir kodėl reikia ją remti.

Baigdamas, kalbėtojas pabrėžė, kad nuo Bendruomenės darbuotojų priklausys, kaip ilgai gimnazija dar išsilaikys. Jei turėtume bent 80 mokinių, šis lietuviškas aukuras galėtų dar ilgai degti.

Po direktoriaus pranešimo vyko gyvos diskusijos. Per jas buvo mažiau kalbama apie gerąsias mokyklos puses, o daugiau apie blogumus, nes juos reikia šalinti. Visi kalbėjusieji pasisakė už drausmės sugriežtinimą bendrabuty ir mokykloje. Kai kurie darbuotojai pastebėjo, kad gimnazija stebklų negali padaryti, kai į ją atsiunčiami nedrausmingi vaikai. Kai kuriuos pasiseka sudrausminti ir jie tampa nebloginiais mokiniais. Mūsų gimnazija turėtų būti geresnė, negu vokiečių, jei norime, kad tėvai leistų į ją savo vaikus.

Kaip apie kiekvieną lietuvišką instituciją, taip ir apie gimnaziją visuomenėje sklinda įvairios kalbos. Ypač negražiai elgiasi tie asmenys, kurie daugelį metų dirbo, o iš jos išėję, sklėdžia įvairius gandus tikslu jai pakenkti. Darbuotojai pageidavo, kad piktiems ir kenksmingiems gandams būtų užkirstas kelias.

Direktorius V. Natkevičius, M.A., padėkojo už giriamas ir peikiamas pastabas. Giriamos bus paskatinimas ir toliau dirbti nelengvą darbą, o peikiamos - pasvarstyti, kas ir kaip taisytina bei gerintina.

Pastebėjo, kad ne tik mūsų gimnazija, bet ir vokiečių mokyklos šiaudien turi didelių mokymo bei auklėjimo problemų. Prieš trejetą savaičių "Frankfurter Allgemeine" aprašė tris geriausius vokiečių internatus ir padarė išvadą, kad mokytojai niekuomet neturėjo mokiniams tiek maža įtakos, kaip dabar. Kai kurie gandai jau daugiau kaip 10 metų kartojami apie mūsų mokyklą. Reikia tik stebėtis gandonešių neišradingumu ir patvarumu. Ir šiandien buvo kalbėta apie dalykus, įvykusius prieš daugelį metų ir jau svarstytus bei aiškintus ankstyvesniuose suvažiavimuose ir kitur. Baigdamas pažymėjo, kad išleidžiamieji egzaminai mūsų abiturientams tikrai sunkūs. Jei juos šiemet išlaikė visi 5 abiturientai, tai rodo aukštą Vasario 16 gimnazijos mokslo lygį. Ją baigdami, absolventai yra gerai pasiruošę studijoms betkurioje aukštojoje mokykloje.

R e f e r e n t a i

Po trumputės pertraukėlės savo pranešimus pateikė Vokietijos LB Tarybos referentai. Pirmasis kalbėjo referentas statutų ir nuostatų reikalams J. B a r a s a s, pastebėdamas, kad mūsų Bendruomenė jau daugelį metų veikia pagal dabartinius nuostatus ir jokių organizacinių

sutrikimų nepasireiškia. Išėitų, jog statutas geras.

Referentas visuomeniniams reikalams dr. J. G r i n i u s, nurodė, kad šiemet krito į akis keletas Lietuvoje sovietų triukšmingai švęstų jubiliejų. 35-iems metams Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą paminėti buvo skirta ir labai sutirštintos propagandos dainų šventė.

Jau 3 metai pasirodo Lietuvos katalikų Bažnyčios kronikos, kurių iki šiol išleista 18 numerių. Kai buvo suimti Kronikų darbuotojai atrodė, kad gali būti likviduoti redaktoriai ir leidėjai. Bet jos ir toliau eina. Š.m. liepos mėn. už Kronikos 7 Nr. perrašinėjimą nuteista trejus metus kalėti Nijolė Sadūnaitė. Yra ir daugiau politinių kalinių lietuvių. Mokyt. Petras Paulaitis iš Jurbarko ir sulaukęs per 70 metų nepalaidžiamas į laisvę. Referentas siūlė kiekvienam pasiimti globoti po vieną politinį kalinį.

Praėjus trims su puse mėnesių iki šiol Vakaruose nepasirodė nė vieno teigiamo Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos vertinimo. Kokia tad jos reikšmė?

Neeilinis įvykis buvo š.m. spalio 17-19 Kopenhagoje vykusi Sacharovo vardo apklausa. Iš lietuvių pusės liudininkais dalyvavo Simas Kudirka ir Jonas Jurašas, o dr. jur. A. Štromas kaip teisėjas. Svarstyti sovietų nusikaltimai prieš žmogaus teises per paskutinį dešimtmetį. Siūlė suvažiavimui dėl tos apklausos pasisakyti.

Taip pat didelis įvykis yra Laisvės radijo nuo š.m. sausio 3 iš Muncheno pradėtos transliuoti lietuviškos programos. Joms pavyko sudaryti gerą bendradarbių štabą. Lietuvoje programos uoliai klausomos ir kai kur gan gerai girdimos. Referentas kvietė rašyti laiškus Radio Liberty, Lithuanian Desk, 8 München, Englischer Garten 1.

Lietuvos laisvinimo veiksniai vis dar nesutaria. Jų pasitarimas prieš Helsinkio konferenciją, galima sakyti, neįvyko. Praeitais metais atskira rezoliucija kvietėme tuos veiksnius susitarti. Referentas siūlė ir šiemet tą kvietimą pakartoti.

Vyksta paskutiniai pasiruošimai kelionei į III PLJK Pietų Amerikoje. Dr. Grinius prašė ją paremti, nes jaunimo kongresai neša didelę naudą. Iš ankstyvesnių kongresų sugrįžę jaunuoliai tapo aktyvesni lietuviškame gyvenime.

Po trumpos pietų pertraukos pranešimą padarė referentas vaikų reikalams tėv. Alf. B e r n a t o n i s. Jo žodžiais, bendroji vaikų vasaros stovykla šiemet vyko nuo liepos 13 iki rugpiūčio 3 Romuvoje. Jos dalyvių skaičius buvo mažesnis, negu ankstyvesniais metais. Beveik tuo pat metu vyko ir Nordrhein-Westfalijos lietuvių jaunimo stovykla. Reiktų pasvarstyti, ar negalima būtų suruošti vieną bendrą visai Vokietijai vaikų vasaros stovyklą ir tuo būdu sutaupyti personalo išlaidas.

Teisinių ir socialinių reikalų referentas J. L u k o š i u s pastebėjo, kad socialinis aprūpinimas V. Vokietijoje nėra prastas. Jei kas čia skursta, tas nemoka pasinaudoti valstybės teikiamomis aprūpinimo galimybėmis. Socialinis aprūpinimas Vokietijoje labai sudėtingas ir painus. Deja, neturime gerų jo žinovų. Vokiečių įstaigos turi tūkstančius specialiai paruoštų vad. socialinių patarėjų. Jais gali pasinaudoti ir lietuviai.

Lietuvių šalpos darbą Vokietijoje vykdo "Labdara" ir dalinai Lietuvos Raudonasis Kryžius. Nepriteklius kenčiančius tautiečius pasiekia ir gelbstinti BALFO ranka iš JAV-bių. Šalpai derinti yra sudarytos Šalpos komisijos.

Referentas supažindino darbuotojus su vakar iš Bonnos gautu raštu, kalbančiu apie užsieniečių be tėvynės (heimatlose Ausländer) rentas. Prie rašto pridėta Bundestago š.m. spalio 23 stenograma - parl. valst.

sekretoriaus dr. Schmude atsakymas parlamento nariui Kater (SPD). Dr. Schmude sako, jog užsieniečių be tėvynės statusą turį asmenys socialinio draudimo ir bedarbių aprūpinimo srityje yra prilyginti Vokietijos piliečiams. Tai liečia ir rentų mokėjimą už prieš karą savo krašto valdinėse įstaigose išdirbtą laiką. Tačiau svetimšalių rentų įstatymas netaikomas politiniams pabėgėliams, neturintiems benamio užsieniečio statuso. Nuo 1953 Vokietija politiniais pabėgėliais yra pripažinusi apie 45.000 asmenų. Tačiau V. Vokietijos vyriausybė dėl teisinių, finansinių ir bendrų politinių motyvų neketina suteikti jiems užsieniečių be tėvynės statuso. J. Lukošius paaiškino, kad visi lietuviai, kurie po karo buvo UNRRA ir IRO globojami, vertingą užsieniečio be tėvynės statusą gavo automatiškai. Taigi socialinio aprūpinimo ir darbo srityje jie yra prilyginti Vokietijos piliečiams.

Santykiams su apylinkėmis palaikyti referentas kun. Br. L i u b i n a s pranešė, kad yra apylinkių, atliekančių statutinius reikalavimus, bet yra ir neatliekančių. Kai kurios apylinkės susideda tik iš senosios kartos atstovų. Išėitų, kad mūsų Bendruomenė pamažu sensta. Jaunimo įtraukimas į Bendruomenę yra lemiamas reikalas.

I g a l i o t i n i a i

Vokietijos LB Valdybos įgaliotinė Baden-Württemberg krašte ir Stuttgarto apylinkės pirmininkė Z. G l e m ž i e n ė painformavo, kad šiais metais iš savo krašto vyriausybės gavo 2.000 DM įvairiems apylinkių renginiams ir vargo mokyklai.

VLB Stuttgarto apylinkėje yra 50 pilnateisių narių, kurių pusė aktyviai dalyvauja apylinkės veikloje. Kasmet ruošiami įvairūs minėjimai, švenčiamos tautinės šventės, į kurias atsilanko krašto valdžios atstovai bei Bundestago nariai, o taip pat estų, latvių, ukrainiečių, vengrų, lenkų ir gudų atstovai. Šiemet dr. Czaja (MdB) pasveikino Stuttgarto lietuvius ir pasakė įdomią kalbą. Ypač draugiški santykiai palaikomi su Lietuvos vokiečiais.

VLB Valdybos įgaliotinis Nordrhein-Westfalijos krašte M. K i u ž a u s k a s nurodė, kad jam tenka derinti 7-ųjų apylinkių veiklą, o 8-oji steigiama Münstery. Veikia 3 lituanistinės mokyklos su 30 mokinių, o dvi užsidarė. Tautinių šokių grupei vadovauja Z. Vilčinskaitė. Meninė programose pasirodo ir duetas. Neseniai muzikos stud. P. Odinis įsteigė skudučių kapelą.

Praeita vasarą suruošta trijų savaitių jaunimo stovykla, kurioje dalyvavo 40 asmenų. Ji bus ruošiamą ir ateinančiais metais. Nordrhein-Westfalijos krašte numatomas įkurti Vokietijos Lietuvių jaunimo sąjungos skyrius. Galima būtų įsteigti ir chorą, bet trūksta chorvedžio.

Veikia du Lietuvių moterų klubai, kurie dirba kartu su vietos apylinkėmis. Nordrhein-Westfalijos atstovybė, susidedanti iš trijų narių (M. Kiužauskas, tėv. dr. K. Gulbinas ir Jer. Gulbinas) padeda apylinkėms surengti platesnės apimties renginius, suteikdama joms žymią finansinę ir kitokią paramą. Taip Kėlnė buvo surengtas Vasario 16 minėjimas, Hagene per tautos šventą paminėtas M. K. Čiurlionio 100-asis gimtadienis ir kit. Ateinančiais metais Vasario 16 minėjimas ruošiamas Münstery, Motinos diena - Solingene, o tautos šventė - Hagene.

Uoliai platinama lietuviška spauda. Neapleidžiamas ir religinis gyvenimas. Kiekvienas minėjimas pradedamas pamaldomis. Visų trijų įgaliotinių bendradarbiavimas darnus; santykiai su Vokietijos LB Valdyba taip pat geri.

VLB Valdybos įgaliotinis Hesseno krašte tėv. Alf. B e r n a t o n i s pažymėjo, kad jokių reikalų su Hesseno valdžios įstaigomis neturi, nes iki šiol nebuvo ir reikalo. Kai buvo į jas kreiptasi, prašant paramos vaikų vasaros stovyklai ir šiam Bendruomenės darbuotojų suvažiavimui, gautas neigiamas atsakymas.

Hesseno krašte veikia tik dvi LB apylinkės: Hanau ir Darmstadto. Hanau apylinkė suruošia kasmet bent tris minėjimus su draugiškais pobūviais. Darmstadto apylinkė neveikli, bet dosni. 2040 LS kuopos vyrai aukomis paremia kiekvieną lietuvišką reikalą.

A p y l i n k ė s

Vokietijos LB apylinkių vadovų pranešimų eilę pradėjo Romuvos apylinkės pirmininkas R. T e n d z e g o l s k i s. Apylinkė turi 43 pilnateisius narius. Mannheimo mieste, įeinančiame į Romuvos apylinkės ribas, gyvena daug klaipėdiečių, kalbančių ir lietuviškai, bet prie Bendruomenės jie nesideda. Šiomet suruošti du renginiai: narių ir jų svečių pasilinksminimas-karnevalas ir Čiurlionio jubiliejaus minėjimas. Įsteigta vargo mokykla. Pr. metų gale paminėtas sidabrinis apylinkės jubiliejus.

VLB Pinnebergo apylinkės pirmininkė M. B e r e n t i e n ė apgailestavo, kad jos vadovaujama apylinkė yra "mini" - vos 5 narių. Natūralu, kad ir jokios veiklos nėra - orientuojamasi į kaimyninį Hamburgą.

VLB Mainzo apylinkės pirmininkas J. Kriščionas pranešė, kad apylinkėje yra 36 pilnateisiai nariai: 24 vyrai ir 12 moterų. Tai daugiau vyresnio amžiaus žmonės. Kiekvieno mėnesio 3-čią sekmadienį po lietuviškų pamaldų susirenkama pabendrauti. Apylinkės nariai gyvena įvairiuose miestuose. Iš miesto ir savo krašto valdžios jokios finansinės paramos neprašyta ir negauta. Dauguma narių solidarumo mokesčius susimoka. Ikišiol kasmet būdavo suruošiami du minėjimai: Vasario 16 ir lapkričio 23 - Lietuvos kariuomenės metinės. Mokyklinio amžiaus vaikų nėra. Nariai prenumeruoja ir skaito gana daug lietuviškų laikraščių, o komunistai iš Lietuvos bruka savo spaudą veltui.

VLB Miesau apylinkės vicepirmininkas J. N e v u l i s pažymėjo, kad apylinkė turi 26 pilnateisius narius, iš kurių 4 nekalba lietuviškai. Į ruošiamus renginius susirenka iki 80 asmenų. Apylinkė išsiverčia savo lėšomis. Geri santykiai su vietos valdžia. Vasarą suruošiamos Joninės, paminimos tautinės ir asmeninės sukaktys. Daugumas narių solidarumo įnašus susimoka. Tėvai neleidžia vaikų į gimnaziją, nes nenori su jais skirtis ilgesniam laikui.

VLB Rastatto apylinkės išdininkas V. G u s t a i n i s nurodė, kad apylinkę sudaro 23 pilnateisiai nariai. Lietuviškai kalbančių šeimų tėra 13. Vasario 16 gimnazijai tinkamų mokinių nėra. Kasmet suruošiama Kalėdų eglutė, švenčiamos Vasario 16 ir derliaus šventės. Gyvai veikia Lietuvių moterų klubas. Š.m. spalio 18 įvyko visuotinis narių susirinkimas, kuriame išrinkta nauja valdyba: pirmininkas Pov. Gustainis, sekretorius Fel. Andrijauskas ir išdininkas Vikt. Gustainis. Revizijos komisija: J. Rugullis ir El. Gustainienė.

VLB Memmingeno apylinkės pirmininkas Kasp. R a d z e v i č i u s: apylinkėje yra 75 pilnateisiai nariai. Solidarumo įnašus susimoka 53 nariai. Leidžiamas informacinis biuletenis. Ruošiami tautinių švenčių ir Motinos dienos minėjimai, Kalėdų eglutės vaikams su vargo mokyklos mokinių programomis ir dovanomis. V. Bernotas suorganizavo jaunimo iškylą į tautos šventės minėjimą Stuttgarte ir nusivežė gražią programą. Š.m. rugpiūčio 25 Memmingeno lietuvius aplankė jubilieatas kard. A. Samore. Memmingeno pabaltiečių vardu pasiųstos telegramos į Helsinkį Vokietijos kancleriui Schmidtui, JAV-bių prezidentui Fordui ir Vatikano atstovui Casaroli, prašant juos nepasirašyti dokumento, įteisinančio sovietinę Pabaltijo okupaciją. Iš vokiečių istaigų įgaliotinis jokios paramos neišrūpina. Katalikams lietuviškos pamaldos laikomos kiekvieną sekmadienį, o evangelikams rečiau. Lankomi ligoniai, prižiūrimi mirusiųjų kapai. Dėl buv. mokytojos negalavimo šiemet nepradėjo darbo vargo mokykla. Dedamos pastangos ją atgaivinti. Vietos gyventojuose lietuviai turi gerą vardą.

VLB Lebenstedto apylinkės pirmininkas A. K a i r y s : apylinkėje yra apie 750 lietuviškai kalbančių asmenų, bet į pilnateisius narius įsirašė tik 30, o iš jų tik apie pusė paveikiai prisideda prie bendruomeninės veiklos. Šiomet apylinkė padidėjo 4 naujais ir jaunais nariais. Per įgaliotinį kun.V.Šarką šiomet gauta nemaža parama apylinkės renginiams: 250 DM Vasario 16 minėjimui, 500 DM Motinos dienai ir mažesnės sumos kitiems reikalams. Į apylinkės renginius sueina iki 150 žmonių. Narių susirinkimai šaukiami apie 4 kartus per metus, o apylinkės valdyba posėdžiauja dažniau.

VLB Bonn-Kölno apylinkės pirmininkas J. I v a n a u s k a s : turime apie 80 narių, gyvenančių toli vienas nuo kito. Veikia tautinių šokių grupė, duetas, skudučių kapela, lituanistinė mokykla ir liet. moterų klubas. Šiais metais Vasario 16 minėjime programą atliko jaunimas.

VLB Hannoverio apylinkės vadovybės vardu pranešimą pateikė V. M e r k e v i č i u s : kasmet ruošiami Vasario 16, Motinos dienos ir tautos šventės minėjimai bei Kalėdų eglutė mažiesiems. Pilnateisių narių tik 14, bet stengiamasi tą skaičių padvigubinti. Kasoje yra apie 500 DM, o mirusiųjų fonde - 154 DM. Hannoveris dar veikia iš Vilniaus diriguojamos H.Masalskio Litauische Literarische Gesellschaft ir R. Adomaičio Deutsch-Litauischer Freundeskreis. Jie vilioja tautiečius pas save. Buvo kalbinamas ir pranešėjas.

Keletas apylinkių pirmininkų, negalėdami atvykti į suvažiavimą, pranešimus atsiuntė r a š t u .

VLB Bochoolto apylinkės pirmininkas Jer. G u l b i n a s : apylinkei priklauso 27 pilnateisiai nariai. Dauguma jų sukūrė mišrias šeimas. Veikia lituanistinė mokykla, kurioje mokosi 7 vaikai. Solidarumo įnašus nariai susimoka. Vykdomas vėjus jaunimo kelionėms į III PLJK paremti. Kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį susirenkama pabendrauti. Jokios paramos iš krašto valdžios negaunama, tik miesto savivaldybė perėmė tvarkyti viengungių kapus.

VLB Burgsteinfurto apylinkės pirmininkas J. Ž i e m e l i s : apylinkė maža, vos 11 narių, išsisklaidžiusių trijuose miestuose, tad sunku surinkti visus į krūvą. Šeimos mišrios, prieauglis kalba vokiškai. Mokyklinio amžiaus vaikų nėra.

VLB Dortmundo apylinkės pirmininkas E. L u k o š a i t i s : apylinkė turi tik 11 pilnateisių narių. Iš vietinių įstaigų jokios paramos kultūrinei veiklai negauna. Kartu su Liet. moterų klubu suruošė pavarario šventę ir vysk.M.Valančiaus minėjimą. Stengiamasi padidinti apylinkės narių skaičių.

VLB Osnabrücko apylinkės pirmininkas Vl. Ž a l i u k a s : narių 17, bet ir iš jų sunku išrinkti solidarumo įnašus.Kun.V.Šarkos iniciatyva surengta Kalėdų eglutė vaikams. Jokios paramos iš Osnabrücko miesto negauta.

VLB Schwetzingeno apylinkės pirmininkas M. M i n i a u s k a s : apylinkės ribose gyvena apie 60 lietuvių, iš kurių 41 yra pilnateisis narys. Ruošiami Vasario 16, rugsėjo 8 ir kariuomenės metinių minėjimai. Paminėtas ir Čiurlionio jubiliejus. 8591 LS lietuvių kuopa maisto produktais parėmė vaikų vasaros stovyklą Romuvoje, o Schwetzingeno apylinkės sekretorius A.Vitkus jai vadovavo. Skaitoma lietuviška spauda, renkamos aukos Vasario 16 gimnazijos mokinių eglutei (500 DM), jaunimo kelionėms į III PLJ Kongresą (per 1.000 DM) ir kit.reikalams.

V a r g o m o k y k l o s

Igaliotinė Z.Glemžienė papildomai pranešė, kad Baden-Württembergo vyriausybė lituanistiniam vaikų mokymui šiomet davė 900 DM. Iš tos sumos dar paremti ir Pforzheimo lietuvių vaikai.

Igaliotinis M. Kiužauskas taip pat papildomai painformavo, kad Nord-rhein-Westfalijoje veikia 3 vargo mokyklos: Müssingene, Bocholte ir Solingene. Mokyklą Solingene lanko visi "menininkai": choristai, skudutininkai, tautinių šokių šokėjai. Dalyvauja nelabai uoliai. Tik gėda nemokėti savo tėvų kalbos verčia visus mokytis. Pagal NRW Darbo ir socialinių reikalų ministerijos nuostatus, paramą gauti gali tik tokios savaitgalio mokyklos, kurias lanko ne mažiau kaip 5 vaikai bent iš dviejų šeimų.

Müncheno vargo mokyklos vedėja A. Grinienė rašo: mokyklėlę lanko 10 mokinių, kurių du mokosi uoliai, o kiti ateina pažaisti, padainuoti ar pasirošti kokiai programėlei. Vaikučiai prieš Kalėdas aplanko senelius bei ligonius ir vienišus tautiečius su programėle ir dovanėlėmis, kurioms lėšų gaunama iš BALFo ir Liet. moterų klubo.

Raštu sveikino ir pranešimą atsiuntė ir LABDAROS šalpos draugijos pirmininkas J. G l e m ž a , painformuodamas apie savo ir žmonos kelionę į Punkską praeitą vasarą. Ten patyrė, kad lietuvių gyvenimo ir vaikų mokymo sąlygos yra žymiai sunkesnės, negu Vokietijoje. Todėl dalį lietuvių šalpai surenkamų išteklių "Labdara" nukreipia Punksko lietuviams.

Po pranešimų žodžiu ir raštu nebedaug beliko laiko d i s k u s i - j o m s . Pasisakius keliems veikėjams įvairiais klausimais, dr. J. Grinius paprašytas svarbiausias suvažiavime pareikštas mintis rezoliucijos forma pateikti rytdienos posėdžiui svarstyti ir priimti.

Po vakarienės toje pačioje salėje įvyko d r a u g i š k a s p o - b ū v i s . Veikė jaunimo įrengtas bufetas su gėrimais ir užkandžiais. Jo pelnas paskirtas delegatų kelionėms į III PLJ Kongresą.

U ž d a r y m a s i r p a m a l d o s

Lapkričio 9, sekmadienį, 9,30 val. suvažiavimo dalyviai susirinko baigiamąjo posėdžio. Pirmininkavo J. Barasas. Dr. J. Grinius perskaitė rezoliucijas, kurių kiekviena buvo svarstoma ir priimama atskirai.

Baigiamajame žody pirmininkas J. Barasas kvietė visus pasitikėti saviimi, nuoširdžiai bendradarbiauti ir vienas kitą informuoti. Prašė šio seminaro patirtimi pasidalinti su kitais ir panaudoti ją savo veikloje. Suvažiavimas baigtas 10,30 val. himnu.

Visi seminaro dalyviai dar spėjo į moksleivių p a m a l d a s , kurias laikė gimnazijos kapelionas kun. J. D e d i n a s . Jis pasakė ir turiningą pamokslą, pasirinkdamas jam temą iš to sekmadienio I skaitymo apie Laterano bazilikos pašventinimą. Anot pamokslininko, bažnyčia yra pastatas. Gyvenamieji pastatai yra žmonių namai, o bažnyčios - Dievo namai, kur tikintieji taip pat jaučiasi kaip namuose. Kristus yra pasakęs: kur du ar trys sueina jo vardu, ten ir jis yra kartu. Parafrazuodami galėtume tarti: kur du ar trys sueina Lietuvos vardu, ten ir gyvoji Lietuva. Kadangi į šį suvažiavimą susirinko ne du ir ne trys, o 10 kartų daugiau, tai susidarė visa lietuviybės versmė arba upeliukas, kurio gėlas vanduo turėtų saldinti sūrų šio krašto jūroje beplūduriojančių išėivių gyvenimą. Kaip malda suriša žmones su Dievu, taip ir nuolat aptariamoms lietuviybės idėjos sujungia mus su sava tauta ir stiprina dvasią.

Tą sekmadienį labai pakiliai ir gražiai skambėjo lietuviškos giesmės dėka gražiabalsių svečių iš Memmingeno.

Po skanių pietų kartu su mokiniais Vasario 16 gimnazijos valgykloje visi išskubėjo namo. Lauktina, kad šis suvažiavimas-seminaras pagyvins Vokietijos Lietuvių bendruomenės gyvenimą. Gaila tik, jog ne visų apylinkių vadovai galėjo jame dalyvauti.

S u v a ž i a v i m o r e z o l i u c i j o s

Vokietijos Lietuvių bendruomenės darbuotojų suvažiavimas, įvykęs 1975 lapkričio 7-9, dalyvaujant jame Bendruomenės Valdybai, Bendruomenės Tarybos penkiems referentams, apylinkių pirmininkams ir jų bendradarbiams, savo svarstytus klausimus nutarė šitaip sutraukti:

1. Suvažiavimas su pasipiktinimu smerkia Sovietų Sąjungos savivaliavimus Lietuvoje, nuolat laužant pagrindines žmogaus teises, dėl kurių gynimo paskiausiaisiais mėnesiais sovietinis teismas yra nubaudęs įvairiomis katgoros bausmėmis šiuos lietuvius: P.Petronį, P.Pliumpą, V. Jaugelį, J.Stašaitį, J.Gražį ir Nijolę Sadūnaitę. Reikšdamas savo solidarumą su visais nubauštaisiais, suvažiavimas ypač žavisi mokytoju Petru Paulaičiu, kuris, iškalėjęs daugiau negu 25 metus sovietinėje katgoroje, vis atmeta komunistų gundymą prekiauti savo sąžine.
2. Suvažiavimas reiškia padėką JAV-bių Kongresui už finansinę paramą Laisvės radijui, Laisvės radijo komitetui už lietuviškų programų įvedimą, o lietuviškų programų vedėjams bei bendradarbiams už turiningas bei įdomias transliacijas ir drauge prašo vengti jose sovietinių barbarizmų, kurie dako lietuvių kalbą.
3. Suvažiavimas kviečia Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo komitetą, Lietuvių bendruomenės valdybą ir Amerikos Lietuvių tarybą sparčiau žengti prie vieningo Lietuvai laisvinti vyriausio organo sudarymo ir imtis bendrų pastangų užbaigti tą Lietuvių Bendruomenės skaldymą, kurį Čikagoje pradėjo keli nedrausmingi tautiečiai.
4. Suvažiavimas ragina Vokietijos Lietuvių bendruomenės apylinkes bei pavienius tautiečius ieškoti konkrečių lietuvybei išlaikyti formų, tarp kurių būtų: a) organizavimas apylinkėse fondelių, kurių lėšomis būtų galima užsakyti jaunimui lietuviškų laikraščių bei knygų; b) steigimas nepilnamečiam lietuvių jaunimui būrelių, kuriuose būtų skiepijami nors elementarinės lietuvių kultūros daigai; c) siuntimas į Vasario 16 gimnaziją vaikų, tinkamų viduriniam mokslui; d) vyresniam jaunimui pagalba nuvykti į kongresus, į lietuvių kultūrinius suvažiavimus ir lietuviškų studijų savaites.
5. Suvažiavimas dėkoja Jonui Jurašui ir Simui Kudirkai už gražų lietuvių tautos interesų atstovavimą Sacharovo vardo apklausoje Kopenhagoje, kur jiedu išdėstė lietuviams daromas įvairias skriaudas Sovietų Sąjungos nelaisvėje..
6. Suvažiavimas dėkoja dr.Violetai Jonaitei bei Birutei Bilkštytei ir Algiui Stankui, atvykusiems iš Kanados ir JAV-bių į Vasario 16 gimnaziją lietuvių mokytojų ir auklėtojų kadrams papildyti.

----- xXx -----

D ŭ s s e l d o r f

Š.m. rugsėjo 20 jugoslavų patalpose įvyko užsieniečių pabėgėlių vadovų Nordrhein-Westfalijos krašte pasitarimas, kuriame dalyvavo ukrainiečių, lenkų, estų, lietuvių bei vengrų atstovai ir jų būrelio vadovybė. Lietuviams atstovavo Vokietijos LB Valdybos įgaliotiniai M.R. Kiužauskas ir tėv.dr.K.Gulbinas. Sutarta metinio suvažiavimo laikas (š.m. spalio 17-18), vieta (pereinamoji Unna-Massen Nord stovykla) ir darbotvarkė.

Svarstant mokyklų ir švietimo reikalus, lenkų švietimo vadovas nusišundė, kad po kultūros priedanga į jų bendruomenę braunasi komunistai. Tėv.dr.K.Gulbinas siūlė pasvarstyti, ar negalima būtų savaitgalinio mokymo rėmuose organizuoti neakivaizdų mokymą. Jis pageidavo, kad tautinių grupių dvasiškiai būtų paimformuoti apie naujai atvykstančius į pereinamąją stovyklą, kad galėtų pagloboti iš savo kraštų atvykstančius asmenis ir jiems padėti.

H a g e n

Tur būt, veikliausi V.Vokietijoje yra Nordrhein-Westfalijos krašto lietuviai. Ne tik dėl to, kad jų kultūrinę veiklą finansiškai daugiau negu kitų kraštų paremia NRW vyriausybė, bet ir todėl, kad yra keletas asmenų, kurie bendruomeninės veiklos našta kantriai ir pasišventusiai neša. Vienas jų yra Vokietijos LB Valdybos įgaliotinis prie NRW vyriausybės M.R.Kiužauskas. Jis suranda, kas ir vargo mokyklėlėms vadovauja, kas ir jaunimą tautinių šokių šokti suburia ir pamoko. O talentingosios dainininkės ir dainininkai bei muzikai neatsisako prisidėti prie kultūrinių renginių programų atlikimo.

Toks visų bendro darbo rezultatas buvo graži tautos šventė, susieta su M.K.Čiurlionio šimtojo gimtadienio minėjimu, surengta š.m.rugsėjo 27 Hagene/Westf. Pagrindinė renginio našta gulė ant M.Kiužausko ir VLB Hageno apylinkės pirmininko L.Vilčinsko bei jo šeimos pečių. Plati programa parodė, kad netrūko ir daugiau talkininkų, atskubėjusių iš toliau.

Minėjimas pradėtas 17 val. šv.Elzbietos bažnyčios kriptoje tėv.dr.K. Gulbino ir kun.dek.V.Šarkos aukotomis šv.mišiomis, per kurias buvo gražiai giedamos liet. giesmės. Turiningą pamokslą pasakė tėv.dr.Gulbinas. Jis pastebėjo, kad šių dienų žmonės viską per daug kritikuoja. Naudingesnis dalykas yra savikritika. Ji verčia ne tik kitiems, bet ir sau kelti reikalavimus. Toks susidrausminimas priartina prie Dievo, o tikėjimas padėjo ir padeda mums išlaikyti savo tautybę.

Programa vyko kitoje gatvės pusėje esančioje Wartburgo svetainės didžiojoje salėje, talpinančioje per 200 žmonių. Jei pradžioje kėdės buvo rečiau užsėstos, tai prasidėjus šokiams jų beveik trūko.

Vasario 16 gimnazijos mokytojas dail.A.Krivickas suruošė parodėlę, išdėstydamas ant stalų bei iškabinėdamas M.K.Čiurlionio paveikslų reprodukcijas, su jo gyvenimu susijusių vietų nuotraukas ir užsieniečių atsiliepimus apie jubiliatą. Programą pradėjo VLB Hageno apylinkės pirmininkas L.Vilčinskas, lietuviškai ir vokiškai pasveikindamas jos atlikėjus ir svečius. Pranešėja, Vasario 16 gimnazijos šių metų abiturientė Aldona Šaduikytė, perskaitė įvairių organizacijų ir NRW Darbo bei social. reikalų ministerijos sveikinimus raštu.

Paskaitą apie Čiurlionį vokiečių kalba skaitė dail.A.Krivickas. Pasak jo, sukaktuvininkas buvęs muzikas ir tapytojas, tačiau šiandien kalbėsiąs tik apie jo gyvenimą ir kosmines vizijas tapyboje. Savo paskaitą susikirstė į 3 dalis: 1. Allegro - Čiurlionis keliauja per pasaulį, 2. Andante - bičiulio ranka ir 3. Finale - kosminių vizijų langas.

1. Lietuvoje sudarytas Čiurlionio minėjimui ruošti komitetas, kuris jau praeitais metais pradėjo savo darbą. Maskvoje taip pat įsteigta Čiurlionio jubiliejui paminėti komisija. Jos rūpesčiu Didž. Teatre suruoštas iškilmingas vakaras, Tretjakovo galerijoje - 64 originalių paveikslų paroda, išleistas pašto ženklas. Minėjimai ruošiami visoje Sovietų Sąjungoje.

Varšuvoje surengta Č. paveikslų reprodukcijų paroda. Pustelnikų mokykloje, kur anksčiau buvusioje ligoninėje Č. praleido savo paskutines dienas, jau 1972 įrengta memorialinė lenta. Jubilias paminėtas ir Leipzigo konservatorijoje, kur jis studijavo. Ten pat įrengta ir memorialinė lenta. Rytų Berlyne Č. paminėtas spaudoje ir per radiją. Dresdene išleistas 300 psl. albumas su 200 iliustracijų. Paryžiuje, Tokijuj, V.Vokietijoje, JAV-bėse, Brazilijoje, Kanadoj, Australijoje ir kitur ruošiami Č. minėjimai, rašoma apie jį spaudoje.

2. Č. paveiksluose dažnai kartojasi rankų motyvas. Tai jo bičiulių bei mecenatų rankos, padėjusios iškilti jam į menines aukštumas.

3. "Mūsų žodžiai per sausi, kad jais galėtume išreikšti savo dvasios

- 12 -

įvaizdžius, jų spalvas, formas ir sudėtingumą". Tai paties Č. žodžiai, tinką ir jo kūrybai aptarti. Jubilianto negalima išprausti į jokių "izmų" rėmus, nes jis per didelis. A. Krivickas perskaitė porą C. laiškų žmonai Zofijai, kur jis aprašo savo menines vizijas.

Živilė Vilčinskaitė yra suorganizavusi didelių vilčių teikiančią šokėjų grupę iš Albinos Kabliauskaitės, Irenos Sultytės, Reginos Ašmantaitės, Andrės Kalfeldaitės, Anitos Dvarionaitės, Irenos, Renatos bei Sonios Kūnaičių, Voldemaro Kudžmos, Edv. Kabliausko, Gintaro Gaubio, Rimo Ašmanto bei Raimundo Mauzos. Šitoji grupė, Zigmo Mauzos palydima akordeonu, žvaliai pašoko Kepurinę ir Kubilą, o pačių jauniausių pora (Sonia Kūnaitė ir R. Mauza), šokdami suvaidino Ž. Vilčinskaitės sukurtą "Reik mokit ir žinot, kaip mergelę paviliot".

A. Kabliauskaitė ir V. Kudžma (jie ir tautinius šokius šoko) su gitara duetu padainavo Sutems tamsi naktužėlė ir Leiskit į tėvynę. Vokietijos LB Valdybos vardu sveikinimo žodį tarė jos vicepirmininkas J. Luškošius. Padėkojęs rengėjams už gražią ir gausią programą, jis pagyrė NRW lietuvių kultūrinį aktyvumą ir atkreipė dėmesį į jų vadovų didelį ir pasišventusį darbą.

Solistė Panse-Simaniukštytė iš Bonnos, palydima prie piano R. Lampsatytės, padainavo Čiurlionio Kas Bernelio sumislyta bei Oi giria, giria ir tris vokiečių kompozitorių dainas. Raminta Lampsatytė paskambino Č. nokturną opus 4. Tęsdama dainavimą, M. Panse atliko Klovos Piemenėlių raliavimą ir Gruodžio Visur tyła. Labai gražiai skambėjo Kačanausko trio (solistė Panse, P. Odinio fleita ir Lampsatytės piano) Vai pūtė, pūtė. Piano ir fleita (Lampsatytė ir Odinis) atliko dar Pakalnio baletą "Sužadėtinio" Šokį su lanku ir raudą Oi marti, marti, o taip pat iš Č. harmonizuotų dainų - Vai lekia, lekia gulbių pulkelis ir Ant kalno gluosnis. Už tikrai gražų dainavimą ir muziką visi trys menininkai susilaukė kūrėjų publikos katučių ir prašymo pakartoti.

Baigiamąjį žodį tarė kun. V. Šarka. Jis atkreipė dėmesį, kad šiandien čia ne tik Č. sukaktis minima, bet ir švenčiama tautos šventė. Tai rodo, kad mūsų tautiškumas ir užsieny gyvas. Jį parodome ir stipriame priklausydamie Bendruomenei, užsisakydami lietuvišką spaudą, leisdami vaikus į Vasario 16 gimnaziją ir vargo mokyklą, dažniau sueidami draugėn.

Po programos į sceną pakviesti visi programos atlikėjai. M. Pansei, R. Lampsatytei ir A. Kabliauskaitei įteikta po gražią puokštę gėlių. Visų pakiliai sugiedotas tautos himnas. Vėliau vyko smagūs šokiai, gerai kapelai grojant.

Į renginį atkreipė dėmesį ir vokiečių spauda. Minėjimo dieną vietos dienraštis "Westfalenpost" išspausdino žinutę apie "lietuvių šventę"; o spalio 1 - parodos apie Č. fotografija iliustruotą platoką reportažą, pavadintą - Lietuviai paminėjo "kosmoso tapytoją" ir savo tautos šventę.

H ü t t e n f e l d

Š. m. lapkričio 9 vakare Vasario 16 gimnazijos patalpose įvyko eilinis VLB Romuvos apylinkės narių susirinkimas. Dalyvavo 21 narys. Pirmininkas R. Tendzegolskis priminė, kad 10 Vokietijos liet. jaunimo delegatų ruošiasi kelionei į III PLJ Kongresą. Jiems trūksta lėšų. Pranešė, kad šiandien bus renkamos aukos ir kvietė visus aukoti. Jis taip pat painformavo, kad numatytas steigti Romuvos Liet. moterų klubas. Taip pat ruošiamasi steigti vargo mokyklėlę, nes atsirado tėvų, kurie nori, kad jų vaikai savaitgaliais būtų pamokomi lietuviškai. Apylinkės valdyba paprašyta surasti mokytoją.

Apžvelgta finansinė apylinkės padėtis. Iš kasoje turimų per 700 DM nutarta 200 DM skirti jaunimo kelionėms į III PLJK, 70% narių soli-

darumo įnašų sumokėti Vokietijos LB Valdybai, o dėl likusios sumos panaudojimo spręsti vėliau.

Dr. V. Jonaitė papasakojo išpūdžius iš 6 savaitių lietuvių kalbos kursų Vilniuje nuo š. m. liepos 7 iki rugpjūčio 15. Gyveno studentų bendrabuty ir gavo 90 rb. mėnesinės stipendijos. Iki pietų vyko lituanistikos paskaitos. Popiet buvo lankomos ministerijos, institutai, rašytojų sąjunga ir kitos institucijos. Vakarai laisvi. Savaitgaliais ruoštos ekskursijos į Kauną, Rumšiškės, Druskininkus, Ignaliną ir kitur. Vienas šeštadienis praleistas Palangoje. Už keliones nereikėjo nieko mokėti. Kursuose dalyvavo 21 asmuo: 1 iš V. Vokietijos, 1 iš Kolumbijos, 1 iš Australijos, 2 iš Kanados, o kiti - iš JAV-bių. Įdomu buvo pažinti Lietuvos žmones, ypač jaunimą. Norint atskirai išvažiuoti iš Vilniaus, reikėjo gauti leidimas. Žmonės labai domisi gyvenimu užsieny, nori su juo susipažinti, bet neturi galimybės išvažiuoti. Lengviau gauti leidimas lankytis vad. socialistiniuose kraštuose.

Po susirinkimo beveik visi persikėlė į kaimo svetainę pasišnekučiuoti prie bokalo alaus ar stiklo vynu.

M ü n c h e n

Jaunimo "Ratukas" čia surengė Čiurlionio minėjimą. Munchene Č. yra sėmėsis žinių ir įkvėpimo, bestudijuodamas įvairiuose muziejuose. Pirmą kartą minėjimas prarastas vokiečių kalba, norint ir užsieniečius supažindinti su mūsų didžiuoju kūrėju.

Renginį atidarė jauna dailininkė J. Jurkonytė. Apie Č. kaip kosmoso dailininką kalbėjo dail. A. Krivickas iš Hüttenfeldo. Prieš minėjimą jo dalyviai turėjo progos susipažinti su paskaitininko išstatytomis Č. darbų reprodukcijomis bei gausia literatūra apie jį. Gaila tik, kad Kauno Č. galerijoje pagamintos skaidrės buvo neryškios, iš per didelio atstumo fotografuotos.

Pianistė R. Lampsatytė paskambino Č. kūrinių, pradėdama nuo paprasčiausių preliudų, išgrodama keletą dainų fortepionui, porą fugų, Marios op. 28 ciklą, 9 kanonus ir baigdama "Beesacaas" tema. Kiekvieną kūrinių paaiškino, išveddama sintezę tarp tradicijos ir naujovių.

Gaila, kad dėl Munchene vykstančio "Oktoberfest" per mažai žmonių atsilankė į vertingą minėjimą. Tie, kurie atėjo, buvo išsamiai supažindinti su Čiurlioniu dailininku ir muziku.

T r y s j a u n a m a r t ė s " i š a n a p u s "

Spalio 29 Muncheno "Ratukas" atšventė trijų jaunų šeimų susijungimą. Broliai stud. medikai Mečys ir Rudolfas Landai, besilankydami Vilniuje, susirado gyvenimo drauges ir š. m. sausio 10 susituokė: Mečys - su estrados dainininke, vokiečių kalbos mokytoja iš Kauno Violeta Rauskaite, o Rudolfas - su ekonomiste iš Plungės Aneta Milda Daravičiūte. Tik spalio 28 jaunamartės gavo leidimą išvykti į Vokietiją.

Į Lietuvą nuvykęs studijuoti medicinos Gintaras Radionovas 1974 liepos 13 Vilniuje susituokė su filologe, "sulietuvėjusia ukrainiete" Galina Žavoronok. Ji prieš porą mėnesių atvyko į Vokietiją.

Vakaras su trimis nepaprastomis aplinkybėmis susijungusiomis šeimomis "Ratuke" buvo atšventas kaip tikros vestuvės. Ant stalo degė 3 vestuvinės žvakės. Stud. Kr. Pauliukevičiūtė pasveikino jaunavedžius, įteikdama puokštes rožių. Sudainuota Ilgiausių metų ir, visam jaunimui susikabinus į didelį ratą ir stipriai paspaudus rankas, jaunosios buvo priimtos į "Ratuką". Grupės vadovė Alina Grinienė pasidžiaugė, kad pagaliau Munchene susikūrė pirmos lietuviškos šeimos. Iki šiol tuokėsi tik mišrios poros. Visų džiaugsmui Violeta Rauskaitė-Landienė išraiškingai padainavo porą dainų. Taigi "Ratukas" praturtėjo dar ir dainininke.

D i e b u r g

Iš šiuo metu Vokietijoje gyvenančių 20 liet.katal.kunigu 11 dirba lietuvių sielovadoje, o kiti yra vokiečių tarnyboje. Lietuvių sielovadoje dirbantieji kartais nuo karto susitinka, aptaria bėgamuosius reikalus, paplanuoja ateičiai. Tokio pobūdžio susitikimas įvyko š.m. spalio 13-14 Dieburge. Dalyvavo 8 kunigai. Sielovados direktorius prel.dr.J.Aviža trumpai painformavo apie aktualijas. Daugiausia domėtasi Vasario 16 gimnazijos problemomis, kurias išsamiai nušvietė jos kapelionas kun.J.Dėdinas. Kun.V.Damijonaitis papasakojo apie Vokietijos lietuviškojo jaunimo rūpesčius ir planus. Kun.K.Senkus kalbėjo apie giesmių parinkimą parapijų pamaldoms. Visi dalyviai aptarė 1976 rekolekcijas tiek parapijose, tiek ir patiems kunigams. Prel.Aviža pranešė jau gavęs pasisiūlymą iš prel.dr.L.Tulabos rekolekcijas praveisti.

B a d G o d e s b e r g

Š.m. spalio 31 - lapkričio 2 Annabergo pilyje įvyko bendras pabaltiečių suvažiavimas. Dalyvavo apie 20 lietuvių ir latvių. Suvažiavimas pradėtas bendra vakariene. Po pamaldų kun.J.Urdzė rodė skaidrių iš savo šių metų kelionės po Lietuvą.

Lapkričio 1 po pusryčių pravesta Biblijos valandėlė. Popiet kun.P.Urdzė suruošė mąstymą apie dvasinį gyvenimą. Dail.A.Krivickas skaitė referatą apie M.K.Čiurlionį ir rodė skaidrių su jo darbais. Po vakarinių pamaldų muz.V.Banaitis atliko vargonų koncertą.

Lapkričio 2 pamaldas laikė kun.P.Urdzė. Popiet kalbėta apie ateities veiklą. Sekantys suvažiavimai Annabergo pilyje lietuviams įvyks š.m.lapkričio 14-16 ir 1976 sausio pradžioje.

K a i s e r s l a u t e r n

Visų Šventų dieną po pamaldų lietuviams visi nuvyko į kapines. Paskutiniaisiais metais čia išdygo naujas - V.Stelmoko - kapas. Kun.Br.Liubinas bažnyčioje pasakė pamokslą apie kelią į šventumą, o kapinėse priminė visame pasaulyje paskutiniaisiais metais mirusius lietuvius.

S c h w e t z i n g e n

Per Vėlines 8591 LS lietuvių kuopoje buvo atlaikytos pamaldos už mirusius lietuvius. Nuo praeitų Vėlinių čia mirė 3 tautiečiai: B.Čepilis, Br.Bikauskas ir Z.Mikulėnas. Po pamaldų keletas vyrų, vadovaujant kapel.kun.Br.Liubinui, aplankė kuopos narių kapus Schwetzingeno kapinėse. Jų skaičius čia jau viršija 10.

FRICUI ŠLENTERIUI 70 METŲ AMŽIAUS

sukako š.m. rugsėjo 3. Jubilatas yra gimęs Šilgalių k.,Rukų parap., Klaipėdos krašte geležinkelininko šeimoje. Augo lietuviškoje aplinkoje. 1923-1936 dirbo miškų urėdijoje, o vėliau - Klaipėdos uosto muitinėje. 1924 įstojo į Rukų jaunimo draugiją "Ąžuolas" ir dainavo jo chore. 1927 įsirašė į Priekulės jaunimo draugiją "Viltis" ir giedotojų draugiją. Išrinktas į "Santaros" vadovybę, kuri laiką buvo Priekulės rajono vadu. Turėjo pareigų Tautininkų S-gos Klaipėdos skyriaus valdyboj. Vokiečiai persekiojo Šlenterį dėl jo lietuviškumo.

1939 okupavus Klaipėdą, persikėlė į Didž.Lietuvą. 1941 pasinaudojo galimybe repatrijuoti į Vokietiją. Gyvendamas Bayreuthe, kartu su kitais globojo politinius kalinius lietuvius ir rūpinosi pabėgėliais.

Karui pasibaigus, persikėlė į Bambergą, o vėliau į Lübecką. Rūpinosi evang.Bažnyčios reikalais. 1948 išrinktas Vyr.Bažnyčios Tarybos nariu bei reikalų vedėju ir šias pareigas tebeina iki šinadien. Bendradarbiavo leidžiant religinę evang.spaudą. Gyvena Bremene. Sukaktuvininkas aktyvus ir Vokietijos Lietuvių bendruomenėje: 1954-59 buvo VLB Tarybos narys, o 1956-57 - dar ir Valdybos.

S i d a b r i n i s . N e v u l i ų j u b i l i e j ų s

1950.X.3 Bamberge priėmė moterystės sakramentą Juozas Nevulis ir Margarete Reizenstein. Jis - dzūkas iš Lazdijų, ji - bavarė iš Bambergo. Šiandien jie gyvena Pfalzo krašte, turi 5 sūnus, kurių 2 jau suaugę: Petras - Vasario 16 gimnazijos abiturientas, dabar bebaigias studijas Freiburgo universitete, ir Paulius - išgijęs šaltkalvio amatą. Kiti du mokosi gimnazijoje, o jauniausias dar tik 3 metų.

Juozas Nevulis yra gimęs 1923.V.15 Lazdijuose, kur baigė pradž.mokyklą ir lankė gimnaziją. 1944 pavasarį įstojo į Plechavičiaus armiją ir gegužės 20 išvyko iš Lietuvos. 1945 kovo mėnesį pakliuvo į nelaisvę, kur išbuvo iki 1946.VI.18. 1947:III.20 įstojo į Labor Service. Dirbo oro tilte Frankfurte. 1949 - 1961 tarnavo Bamberge, Bad Kreuznache ir Miesau. Nuo 1961 yra kuopininkas 4099 LS latvių kuopoje Kaiserslauterne.

M.Nevulienė yra gimusi 1932.XII.6 Bamberge. Ji ne tik rūpinasi vaikais, bet kartu su vyru dalyvauja ir lietuviškame gyvenime.

J.Nevulis yra aktyvus bendruomenininkas. 1957 buvo pirmą kartą išrinktas Miesau LB apylinkės pirmininku. Šiuo metu yra vicepirmininkas. Yra buvęs ir Vokietijos LB Tarybos rinkimų komisijoje.

Jubiliejus paminėtas 1975.X.4. Nevuliai su 5 vaikais ir būriu svečių dalyvavo šv.mišiose, kurias koncelebravo Elschbacho parapijos klebonas kun.H.A.Mueller su liet.kapel.kun.Br.Liubinu. Klebonas pasakė pamokslą vokiškai, o kun.Br.Liubinas - lietuviškai. Po to Nevuliai pakvietė visus vaišių, kur sveikinimo kalbas pasakė abu kunigai, dr.St. Šereika ir Vokietijos LB Valdybos pirmininkas J.Barasas.

N a u j a s p e n s i n i n k a s

8593 LS kuopos vadas maj. JUOZAS VENCKUS jau pernai susilaukė pensininko amžiaus, bet buvo paprašytas dar metus palikti tarnyboje. Š.m. spalio 29 jis galutinai iš tarnybos pasitraukė. Tą dieną atsisveikinti į kuopos salę sukviėtė būrį vyrų. Kuopos nariai pakvietė muziką ir dainininkę, kurie visą vakarą linkamino pokyliautojus. Kuopos vyrų dovana įteikė A.Endrikaitis ir palinkėjo mielam vadui sėkmės ateities gyvenime. Kapel.kun.Br.Liubinas priminė visą eilę gražių darbų, kuriuos J.Venckus atliko lietuviškumui per daugiau negu 16 metų, vadovaudamas šiai lietuvių kuopai ir prieš tai, nes Labor Service tarnyboje jis išbuvo apie 30 metų. Atsisveikinimo žodį tarė pats sukaktuvininkas ir išleistuvininkas. Nuo 1975.XI.1 J.Venckus nuolatos gyvena St.Ingbert-Rohrbacho mieste, kur yra išgijęs nuosavą butą. Nėra abejonės, kad ir toliau jis liks aktyvus lietuviškame gyvenime.

J a u n i m o s e m i n a r a s

Vokietijos liet.jaunimo delegatų į III PLJK ir VLJS Valdybos bei darbuotojų seminaras įvyko 1975.XI.7-9 jaunimo viešbuty Esslingene. Šias patalpas parūpino ir apmokėjo kun.K.Senkus. Už tai priklausė jam nuoširdi jaunimo padėka.

1975.XI.8 anksti rytą seminarą atidarė VLJS pirmininkas A.Lutzas. Pasiinformuota apie III PLJK, aptarti skridimo ir programos reikalai, patikslintos datos ir terminai, sutvarkytą atstovų anketa ir draudimai. Ilgesnį laiką apsisotė prie lėšų. Iki to laiko į kelionių sąskaitą buvo įplaukę apie 4.000 DM, o reikia apie 16.000 DM.

Popiet buvo ruošiasi III PLJK studijų savaitei. Iš Vokietijos bus ruošiami šie diskusiniai būreliai: a) bendradarbiavimas tarp sovietų valdomų tautų, b) Vasario 16 gimnazija ir c) naujų kelių ieškojimas laisvinimo darbe. Kai kurios temos ruošiamos kelių atstovų kartu. Lapkričio 9 po pamaldų III PLJK atstovai aptarė pokongresinę veiklą. Numatyta tuoj po Kongreso suruošti III PLJK atstovų ir VLJS Valdybos seminarą. Per Vasario 16 minėjimus apylinkėse bus daromi jaunimo pranešimai. Vasarą įvyks didelis VLJS suvažiavimas. 1976 rudenį bus surengtas kultūrinis ir visuomeninis VLJS suvažiavimas.

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

V ė l i n ė s

Kuratorijos valdybos rūpesčiu pastatytas gražus granitinis antkapis Romuvoje daugelį metų gyvenusiam ir gimnazijoje dirbusiam ir iki šiol didžiausią sumą jai paaukojusiam buv. Lietuvos policininkui Antanui MIKALAIUSKUI. Prieš Vėlinės gražiai sutvarkyti bei papuošti ir kitų Hüttenfeldo kapinėse palaidotų lietuvių kapai, iš viso per 10. Mirusieji prisiminti lapkričio 2, kai mokiniai grįžo iš savaitgalio atostogų.

19 val. kaimo koplytėlėje gedulingas šv.mišias aukojo ir Vėlinių tema turiningą pamokslą pasakė gimnaz.kapelionas kun.J.DĒDINAS. Po pamaldų, užsidedę žvakutes, visi nuėjo į kapines. Prie lietuvių kapų grupės kapelionas kalbėjo apie mirtį, jos paslaptinę ir klastingumą. Anot jo, bangu ne mirti, bet negyventi. Ką gyvenimas taip prispaudžia, kad tampa vien kančia, tas mirtį sutinka kaip gelbėtoją. Ir šitose kapinėse ilsisi ne vienas tautietis, kurį mirtis išgelbėjo iš baisių kančių. Miršta ir jauni žmonės. Čia yra palaidoti du nė 10 metų nesulaukę lietuviukai.

Jaunesnių klasių mokinės paskaitė eilėraščių mirties motyvais: M.Gustaičio, J.Aiščio, M.Vaitkaus, B.Brazdžionio, Putino ir kitų. Protarpiais buvo giedamos liet.giesmės. Pasimeldę ir palikę degančias žvakes ant tautiečių kapų, visi išsiskirstė tylūs ir susimąstę.

S v e ė i a i

Spalio mėn. gimnazijoje lankėsi Juozas Stepanas ir Agutė Stepanienė iš Adelaidės (Australija), taip pat inž.Petkus iš Čikagos.

L e n o s V a l a i t y t ė s d o v a n a

Į žvaigždes šlagerių mene iškilusi Lena Valaitytė neseniai aplankė Vasario 16 gimnaziją ir gyvai prisiminė joje praleistus 1957-1961 metus. Netrukus po to ji atsiuntė mergaičių bendrabučiui spalvotą televizorių, kuriuo mokinės labai džiaugiasi. Direktorius, bendrabučio vedėja ir moksleivės Lenai nuoširdžiai padėkojo.

M o t e r ų d o v a n a

Stuttgarto Liet.moterų klubas per Eug.Lucienę padovanojo rankdarbių pamokoms daugybę siūlų. Dalis jų, dovanotojoms sutikus, parduota ir išigyta moderniška siuvamoji mašina. Nuoširdus dėkui.

V ė l š o k a t a u t i n i u s š o k i u s

Buęs šios gimnazijos abiturientas stud.Manfredas ŠIUŠELIS apsigyveno Romuvoje ir dėsto tautinius šokius moksleiviams, -ėms.

K a l ė d ų e g l u t ė

gimnazijoje šiomet ruošinama gruodžio 19. Ji vyks prie tradiciniais Kūčių valgiais apkrauto stalo. Bus ir Kalėdų senelis.

K a l ė d ų a t o s t o g o s

gimnazijoje prasidės gruodžio 20; į namus mokiniai išvažinėja tą dieną po trijų pamokų (nuo 10,30 val.). Pamokos prasidės sausio 12, į bendrabutį reikia grįžti sausio 11.

N a u j o b e n d r a b u č i o s t a t y b a i a u k o j o :
Stasys Motuzas iš Vechtos 800 DM ir Kazys Gaidys iš Sindelfingeno 40 DM.
Vasario 16 gimnazijos kuratorija nuoširdžiai dėkoja abiem aukotojam.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Kun.XY	250,--DM
Dr.med.St.Šereika iš Queidersbacho ir NRW per M.Kiužauską po	100,-- "
W. Fugalewitsch iš Schleseno	50,-- "
Zinaida ir Jonas Glemžai iš Hirsau	30,-- "
Antanas Kairys iš Lebenstedto-Salzgitter	20,-- "
Jonas Kriščiūnas iš Uhlerborno	13,-- "
E.Harner iš Andernacho, B.Budreika iš Darmstadto, dr.P.Rek-	
laitis iš Marburgo po	10,-- "
Elma Preuss iš Lebenstedto-Salzgitter	5,-- "

Ačiū.